

je nek zidar, mlad Italijan, kakor je kazal obraz, zastavil pot in govoril nekaj prav vanjo.

»Tako vidiva in brez stave« zasmeljal se je Milan prijatelju, a potem zopet pozorno opazoval dvojico.

Zidar je v istem hipu pristopil k delavki in jo z eno roko surovo zagrabil, z drugo pa prijel jo krog pasa. Na ovinku odra, kjer je stala in ki je bil na tistem mestu jako širok, bila je le jako nizka ograja. Stala je k nesreči blizu roba in ko jo je drzni Italijan hotel potegniti nase, nagnila se je z životom nazaj in pri tem zgubila ravnotežje. Škaf malte ji je najprvo zdrsel z glave v globino, ona se je lovila za hipec z rokama, potem pa z groznim krikom padla čez ograjo. Trenotek je nje truplo plavalo v zraku, nato pa štrbunknilo na tla mej kamenje in opeko. Vsem gledalcem je za trenotek zastala kri, potem pa so drli vsi k njej in takoj jo je obkrožala množica ljudij. Bila je grozno strta. Vse na okrog je brlizgnila kri in še je curljala iz premnogih ran in se mešala med pesek. Nekaj redarjev je priteklo, odpodilo ljudij in jo obstopilo, da bi se ne pasle radovedne oči gledalcev po nesrečnici.

»Grozno, grozno!« so mrmrala bleda ustna Milanova in zdelo se je, kakor da je on zakrivil nesrečo uboge delavke s svojimi podlimi zabavljicami. Pogledal je še enkrat nazaj na njo in zdela se mu je sè svojim še svežim bolešno zategnjenim nepremakljivim obrazom podoba mučenice in nek spoštljiv svét čut ga je prevzel, katerega še ni čutil nikoli. Nemo sta si gledala s prijateljem v oči in vedela sta, da čutita enako, da občudujeta neskrunjeno čistost ubozega dekleta iz proletarijata, ki je strto in mrtvo ležalo mej kamenjem.

Radi pijanca.

Spisal E. Mladé.

Medela je na kupu slame. Obleka ji je bila raztrgana in umazana. Lase je imela zmršene, lica upadla in bleda, — niti trohice krvi ni bilo v njih. Roke so bile suhe, bele, skoro prozorne. V naročju je imela nekaj v cunji zavitega — dete svoje. Tiščala je je k sebi, hoté je ogreti na svojih prsah, zroča mu bolešno v prepadli, sedaj speči obraz.

Bila je žalostna — obupana.

Zanaj je deževalo, treskalo in grmelo. Sedaj je udarila strela, — šipe na majhnem oknu borne sobe zažvenketajo. V sobi pa tika jednakomerno stara stenska ura. Razun ure in kupa slame, — njeno ležišče, — bila je v sobi še nezakurjena peč in stara omara.

Pri vsakem blisku se je stresla po vsem životu — bilo ji je mraz. Z izbuljenimi očmi je gledala okolu sebe po sobi, pogledovala na omaro, kakor da bi od nje pričakovala rešitve.

Bila je lačna, grozno lačna — že dva dni ni imela gorke jedi v ustih.

Od omare pa ji je uhajal pogled na njeno dete. Gledala je je neizrecno bolešno.

»Kako naj te nasitim, kako — utešim, ljubo dete moje — ko sem sama tako bolna, — tako bedna« je mrmrala sama seboj.

»Proklet naj bode tisti, ki je kriv, da tako stradava, tisti, ki nama je vse zapravil, moj mož in tvoj oče!« Skrči se ji roka v pest, kakor da bi hotela prouzročitelja tega zla kaznovati — ubiti ter zaškriplje z zobmi.

Spomni se nekdanjih časov, prežitih v veselju in sreči. Kako je takrat, kò se je omožila, zaupno gledala v bodočnost! Kako je bila takrat vsa srečna in blažena, predstavljajoča si v mislih srečno življenje na strani svojega ljubljenega moža.

Kolikokrat je sanjala, kako bode žnjim pridno delala, da si zaslužita vsakdanjega kruha, da si opomoreta, sanjarila, kako da odgoji svoje otroke!«

A postalo je drugače.

Njen mož je postal pijanec in zapravljivec. Mesto da bi delal, je pil in zapravljaval vse, kar je zaslužil, s svojimi prijatelji. Tudi sedaj sedi v krčmi ter zapiva zadnji vinar, doma pa stradata žena in otrok ter umirata — gladu.

Škriplje se zobmi, ko mora misliti nanj, katerega je tako ljubila, nanj, ki ji je dal to dete — mislè si kako bi lahko bilo vse drugače, da bi lahko živela srečno, veselo. Še enkrat zaškriplje se zobmi, ko misli, kako se je grozno varala in kako zdaj sovraži in zaničuje — njega, svojega moža.

Oh ko bi mogla — ubila bi ga.

A v svesti si svoje slabosti, globoko in bolešno vzdihne.

Tedaj se pa zbudi dete ter začne kričati in jokati, zahtevajoč hrane. In ona? Vidè, da ne more nasiti svojega deteta, začne je burno poljubovati, upajoč, da je tako umiri. — A dete joče le vedno bolj in bolj. Srce ji poka žalosti, ko vidi svoje dete, od gladu zvijati

se v naročju. Ona bi že pretrpela glad, a dete, dete ne sme gladu umreti.

A kje; — kje naj vzame hrane, da nasiti dete? V omari ni niti trohice kruha, kaj šele mleka, da bi nasitila otroka.

In v obupu šine ji grozna misel v glavo.

»Kaj . . . . . kaj . . . . . ko bi . . . si vzela . . . življenje . . . ko bi naredila konec . . . temu obupnemu stanju . . . da ne bom več gledala stradajočega . . . otroka«. In se strese že ob sami misli na ta grozni čin.

»Ali kaj naj pa hočem še na tem svetu? . . . Otroka in sebe ne morem nasiti . . . Ali naj oba od gladu umreva? . . . Bolje je, . . . da si sama vzamem življenje! . . . Ali kaj bo pa . . . na onem svetu?«

In zopet se strese.

Take misli ji spreletavajo možgane, dete pa ji joče v naročju vedno huje in huje, tako mu še pojema sapa in glas. In ko sliši ta mili otroški glasek, postaja bolj in bolj zmešana, v glavi ji buči in vedno bolj in bolj se vglablja v grešno misel.

»A — Bog je pravičen sodnik, on me gotovo ne bode kaznoval, ne — ne, on me ne . . . more kaznovati . . . In kdo me bode rešil pogube, kdo mi bode dal živeža za — dete in zame? . . . Moj mož? . . . Ali drugi ljudje? Ko so vsi tako nevsmiljeni! . . . Proč bi me spodili! . . . Delaj! . . . delaj! . . . bi vpili . . . saj si zdrava! . . . Kaj bi nadlegovala poštene ljudi! . . . In otroka kam naj dene, otroka! Končaj toraj to borno življenje! . . . Ali hočeš gladu umreti? . . . In dete? . . . Ne, ne, jaz ga ne zapustim . . . Rajše umreva oba, nego da bi ono stradalo! . . .«

Otrok joče vedno huje in huje! . . . Zavrti se ji v glavi. Hitro vstane in kakor besna leti z detetom iz sobe v noč.

Zunaj je ponehala nevihta, — le dež je še polagoma kapljal.

Z razpletenimi lasmi in bosimi nogami je letela v noč, ne vedoča kam. Tresla se je od mraza, noge so jo komaj nesle, tako je bila sestradana. Letela je naprej! . . . Od daleč se začuje bobnenje! . . .

Predno se je zavedla, je stala na mostu. Pod mostom pa je skrivnostno šumela od dežja narasla voda.

Sklonila se je čez most ter zrla nepremično doli.

»Samo en skok in vse je pri kraju; vse trpljenje — ves glad!«

»Ne — ne — nikar! Ne bodi samomorilka! Kaj poreče Bog, kaj ljudje, ko te potegnejo iz vode.«

»Ali ni dosti, da si sama vzameš življenje, še deteta umoriš!«

»Ne — nikar!«

»Vendar le vzemi si življenje — vse bode pri kraju«. Stresla se

je. Voda je bobnela vabljivo, ter drvila naprej. Dete pa je jokalo in stokalo z milim, utrujenim in hripavim glasom. Krčevito je je pritiskala k sebi, ter je poljubljala. Vsa kri ji je silila v glavo, bučalo ji je v glavi in najrazličnejše misli so jo prešinjale.

»Ali naj dopustim, da mi gladu umreš v naročju, milo dete moje. Rajše umri z menoj. Bog mi to odpusti . . . On vse ve in vse vidi . . .

Voda je visoko plusknila, potem pa grgraje požrla svojo žrtev.

Valovi so jo odnesli dalje. Voda je pa zopet šumela, kakor poprej.

Književnost in umetnost.

»Kozaki«, drama v petih dejanjih. Spisala Armand Silvestre in Evgen Morand.

Iz ruske povesti Taras Bulba, katero je spisal Nikolaj Gogolj in ki je prevedena skoro na vse evropske jezike — imamo jo tudi v slovenskem — sta napravila francoska pisatelja Silvestre in Morand prav efektno dramo. Predstavljal se je ta najnovejša — in kakor pišejo francoski listi — drama prave literarne vrednosti, prvič 4. decembra.

Slovensko gledališče v Ljubljani. Mi, ki živimo tu-le ob meji in ki samo čitamo, kar se godi v svetišči umetnosti v naši Ljubljani, moramo se le čuditi fenomenalnemu uspehu slovenskega gledališča. Pač blagor, blagor Ljubljančanom in bližnjim njihovim sosedom, da morejo slušati slovensko opero in slovensko dramo!

Mi, ki smo vajeni, da se v našem mestu dajeta v eni sezoni po dve ali k večjemu tri opere, ker ena napolnuje gledališče večer za večerom, se kar divimo, kako more Ljubljana dajati v gledališki sezoni toliko novitet.

In dajati jih mora. Ljudi ni tam toliko, da bi ena opera ali ena drama polnila gledališče za več večerov.

In kakšne novitete daje slavna intendantca slovenskega gledališča svojemu občinstvu! »Aida«, »Lohengrin«, poleg »Stare pesmi« in poleg reprize skoro vseh že danih oper!

In drame, najnovejše in najmodernejše drame predstavljajo se na slovenskem odru, a žal, da ne polnijo gledališča, kar je pač skoro neverjetno.

Pred kratkim se je igrala izvrstna hrvatska tragedija od Sergija Tučiča »Trhli dom« a 19. t. m. se je pela veličastna Wagnerjeva